

בית המשפט דחה בקשה להעברת בת 95 לבית אבות נגד רצונה וביקר את מדיניות הממשלה

המדינה מאלצת מאות קשיישים חסרי אמצעים לעبور לבתי אבות בגין רצונם, במקרים למתן להם מטפל סיעודי בבתיהם. שלשות קבוע בית המשפט כי זו פגיעה בכבוד הקשייש וביקר בחופיפות את מדיניות משרד הבריאות והרווחה

לע'ין | 06.10.2017 06:00

בית המשפט מתח השבוע, בהחלטה תקדמית, ביקורת על הנהלת משרד הבריאות והרווחה, הכויה על קשיישים סיעודיים חסרי אמצעים לעبور לבתי אבות במימון המדינה. זאת, גם אם הקשיישים מתנגדים לכך ומצבם מאפשר להם להמשיך לחיות בביתם עם מטפל סיעודי. בית המשפט תהה מדוע המדינה לא בוחרת לממן לקשיישים מטפל סיעודי, טיפול זול משמעותית ממימון שהות בבית אבות. בהחלטה שהתקבלה שלשות (רביעי) דחה בית המשפט לענייני משפחה במחוז הדרום בבאר שבע בקשה להוציא קשיישה בת 95 לבית אבות בגין רצונה, וקבע כי יש להכין לה תוכנית טיפול בביתה. את הבקשה להעברה לבית אבות הגיש האפוטרופוס שמנתה לה המדינה, בתמיכת משרד הרווחה. השופט אלון גביזון, סגן נשיאת בית משפט לענייני משפחה בדרכם, ביקר בחופיפות את מדיניות משרד הבריאות והרווחה, שלפיו יש לממן לקשיישים חסרי אמצעים טיפול סיעודי בבית אבות בלבד, ולא לאפשר להם טיפול סיעודי בביתם, אפילו שתטיפול זה זול משמעותית ויחסור כסף לקופה הציבורית. "הוואת קשייש מביתו, מבצרו, למוסוד חוות-ביתי, בית אבות, הינה פעללה משמעותית וקיצונית עת הדבר נעשה בגין רצון ולדעתו של הקשייש", נתב השופט בהחלטה. "יש בה לא רק פגעה בתירוחו, אלא-משום שיומי-באותחות חייו כפי שהיא רגיל אליהם במשך שנים. במצבות הקיימות ובהיעדר פיקוח, מדובר לעיתים אף בפגיעה בכבודו של הקשייש".

ההחלטה זו עשויה להשפיע על עשרות תיקים נוספים של קשיישים שאינם מעוניינים לעזוב את ביתיהם. מדובר בהחלטת ביןיהם שבה דרש השופט כי ימאא לאישה מענה בביתה באופן מיידי. בהחלטתו קבוע גם שיקיים דין נוסף בנושא בנסיבות משרד ממשלה נוספים, על מנת לקבוע הסדר שבו היא תישאר בביתה.

במרכז לייצוג זקנים בסיעוע המשפטי במשרד המשפטים אומרים כי ההחלטה התקדמית עתידה להשפיע על תיקים נוספים המתנהלים בנושא, ושוקלים פניה לבג"ץ בנושא. לפי הסיעוע המשפטי, שייצמו את הקשיישה בבית המשפט, ישם מאות קשיישים עירירים וחסרי אמצעים שהמדינה מבקשת להוציא מביתם בגין רצונם. מאז שהוקם המערך לפני שנתיים הוא טיפול בעשרות מקרים דומים.

על פי חוק ה�建ת המשפט והאפוטרופסות מ-1962, ניתן למנוטה לקשייש אפוטרופוס שיכל לפעול להוציאו מביתו בגין רצונו. גם חוק ההגנה על החסינים מתייר לפקיד סעד להעביר זkan מביתו לבית אבות או למועד אחר בגין רצונו. לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, המדינה מכסה את עלות הטיפול הסיעודי בבית אבות במקרה של קשיישים חסרי אמצעים, אך היא מסרבת לממן טיפול סיעודי על ידי עובד זר בבית, גם אם הקשיישים מעוניינים בכך ומצבם מאפשר זאת. זאת, על אף שעובד זר עליה משמעותית פחותה לקופה הציבורית.

ש"ד ד"ר מיטל סגל-רייך, הממונה הארץ-על לייצוג זקנים בסיעוע המשפטי במשרד המשפטים, אמרה כי "התעלמות מרצון של אדם זkan לשים את חייו בביתו נגעה בגילמת, הרווחה, לעיתים באמצעות

ממי אפוטרופוס, יכולה לבקש בקהלות להוציאו מהבית באמצעות חקיקה מיושנת ותmeric' בדמות המימון שהמדינה מוכנה לתת רק למגורים בבתי אבות". בעוד שעלות בית אבות סיודי נוע בין 14,000-18,000 שקל, עלות עובד סיודי עומדת על כ-7,500 שקל.

במקרה שמדובר בבית המשפט, הקשיישה נעדרת במשפט מטעם חוק הסיעוד המשך ארבע שעות ביממה, בימי חול בלבד. הדרישה להוציא אותה בגין לרצונה למסגרת חוץ ביתה הוגשה על ידי "המרכז הישראלי לאפוטרופסות — הקרן לטיפול בחסויים", שמנוה לשמש אפוטרופוס של האישה. המרכז פנה לבית המשפט וטען שהיא זוקה להשגחה של 24 שעות ביוםמה במסגרת חוץ ביתה. המרכז כוחה של הקשיישה מטעם הסיעוד המשפטי במשרד המשפטים, ועוד אלה שיינפלד, טענה כי הקשיישה מתנגדת נחרצות להשמה במסגרת חוץ ביתה וכי היא רוצה להמשיך לחיות בيتها. עוד ציינה עוד שיינפלד כי לפי ביקור שערך בيتها של הקשיישה, חurf גילה היא "מתגוררת בדירה שכורה, דירותה נקייה, אוכלת אוכל רגיל שמכינה עבורה המטפלת". עוד שיינפלד טענה בדיון, יחד עם עוד אילת בוקסבוים מהסיעוד המשפטי, כי מימון מטפלת לקשיישה המשך עוד כמה שעות ביום יעלה למדינה פחות מאשר השמותה בבית אבות סיודי.

בדיוון שהתקיים בנושא בסוף ספטמבר הורה השופט לנציג המדינה לבחון אפשרויות לפיתרון הולם לקשיישה ללא הוצאה מביתה. "תמורה מדוע המדינה בחקיקה הקיימת מוכנה להוציא יותר כסף על השמותו של קשייש בסידור חוץ ביתי כאשר קיימת חלופה זולה יותר של הורתת הקשייש ביתה תור מימון מלא של עובד זר שעת", כתב בהחלטתו משלשות. "להבטה המדינה צריכה ליתן מענה חוקית הולם וייחדי לאוטם קשיישים עירירים שאין להם בני משפחה אשר יממן את יתרות עלות העסקת העובד הסיודי הזר".

במהלך הדיון הביעה העובדת הסוציאלית לסדרי דין את חששה לשלומה של האישה ואמרה שלהבנתה יש להעירה למוסד חוץ ביתי. בית המשפט שאל: איתה מהין הביטחון כי מסגרת חוץ ביתית תטיב עמה, והעובדת הסוציאלית השיבה כי היא סומכת על הפיקוח של משרד הבריאות. בהקשר זה כתב השופט: "איני סומך, במצב הקאים, על אופן הפיקוח של גורמי המדינה על בת' האבות ובתחום זה על המדינה לעשות עוד הרבה. בל Nashla את עצמן. במקרה של קשייש חסר אמצעים אין מדובר בבית האבות השמורים רק לבני הממון והמצגים בפרסומות כבתי מלון וטפס". בכל העולם מכירים ביתרונו של מטען סיoud בቤת הזקן במקומות במוסד, ובכך טיפול בבית הוא לרוב זול ובRIA יותר ושומר על כבודם האנושי של הקשיישים. בישראל, חוק ביטוח בריאות ממלכתי ממן רק טיפול סיודי בבית אבות, על אף שבחוק הסיוד המדינה מכירה בכך שעדיף לזקן לחיות בביתו. זו לא הפעם הראשונה שבית המשפט נדרש לנושא. ב-2013 עמוותת "המשפט בשירות הזקנה" עתרה לבג"ץ נגד משרד הרווחה והקרן לטיפול בחסויים בנושא הוצאה קשיישה מביתה למחלה סגורה לתושי נפש בית אבות לפי חוק הגנה על חסויים. הקשיישה הייתה בעלת הכנסתה נמוכה ולא יכולה לשלם עבור המטפלת הביתית הצמודה. המדינה הייתה מוכנה לממן את עלות השחות בבית אבות בכ-10,000 שקל בחודש, אך לא הייתה מוכנה לממן את הכסף שהיא חסר לאישה — אלף שקל — כדי שתוכל להמשיך להתגורר בביתה ולקבל טיפול הולם את צרכיה.

בג"ץ קבע זמני כי יש להשאיר את האישה בביתה במשך אחת שבועות תשלום גמלא לשירותים מיוחדים ושהקשיישה תקבע במסגרת מוסדית אחת לשבוע כדי לצמצם את עלויות העסקת המטפלת בסופי השבוע. אלא שתיק זה הסתיים בפשרה ולא בהחלטה עקרונית של בית המשפט, ולכן מדיניות הממשלה לא השתנתה.

משרד הרווחה וממשרד הבריאות לא התקבלה תגובה עד סגירת הגילון.

